

Sayı:11
26.12.2022
10:00

Atık Yönetimi Yönetmeliği (AYY) kapsamında yıllık atık beyanları atık üreticileri tarafından, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (ecbs.cevre.gov.tr) altında yer alan Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanılarak gerçekleştirilmektedir. TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda 2020 yılı Atık İstatistikleri Bülteni hazırlanmıştır.

TABS'da yer alan atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup, beyan yılında atık üreticisinin tesiste oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen atık verisini içermektedir.

TABS kullanıcıları, atık üreticileri; faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi, kurum, kuruluş ve işletme ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işlem, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek ve/veya tüzel kişiler (sanayi tesisleri, hastaneler gibi); olarak kabul edilmektedir.

Beyan formunun ilk bölümünde tesisin faaliyet alanı, kapasitesi ve çalışan sayılarını içeren tesis bilgileri kayıt altına alınmaktadır. Tesisin faaliyet alanını belirlemede Eurostat tarafından oluşturulan Altılı Ekonomik Faaliyet Sınıflaması-NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflandırma kodu kullanılmaktadır.

İkinci bölümde AYY ekindeki Atık Listesinde verilen atık kodları ana bileşen olarak kullanılmıştır. Beyanda tesiste üretilen her bir atık kodu için; miktar, ölçü birimi, atığın işlem gördüğü yer (tesis dışı-ihracat ve stok) bilgisi, atık işleme yöntemi (geri kazanım/bertaraf yöntemi – AYY Ek-2 A ve Ek-2 B) ve Bakanlığımızdan geçici faaliyet belgesi/ çevre izin lisans

belgesine sahip atık işleme tesisi bilgisi alınmaktadır.

2020 yılında ülke genelinde 82.053 adet tesis tarafından atık beyan formu doldurulmuştur.

2020 yılı için Türkiye genelinde Atık Miktarı toplamı 29.710.234* ton olarak belirlenmiştir.

** Bu bülten içerisinde yer alan istatistik ve bilgilere atık listesindeki madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar (01 kodlu) ve karışık belediye atıkları (20 03 kodlu) dahil edilmemiştir.*

<https://ced.csb.gov.tr/>

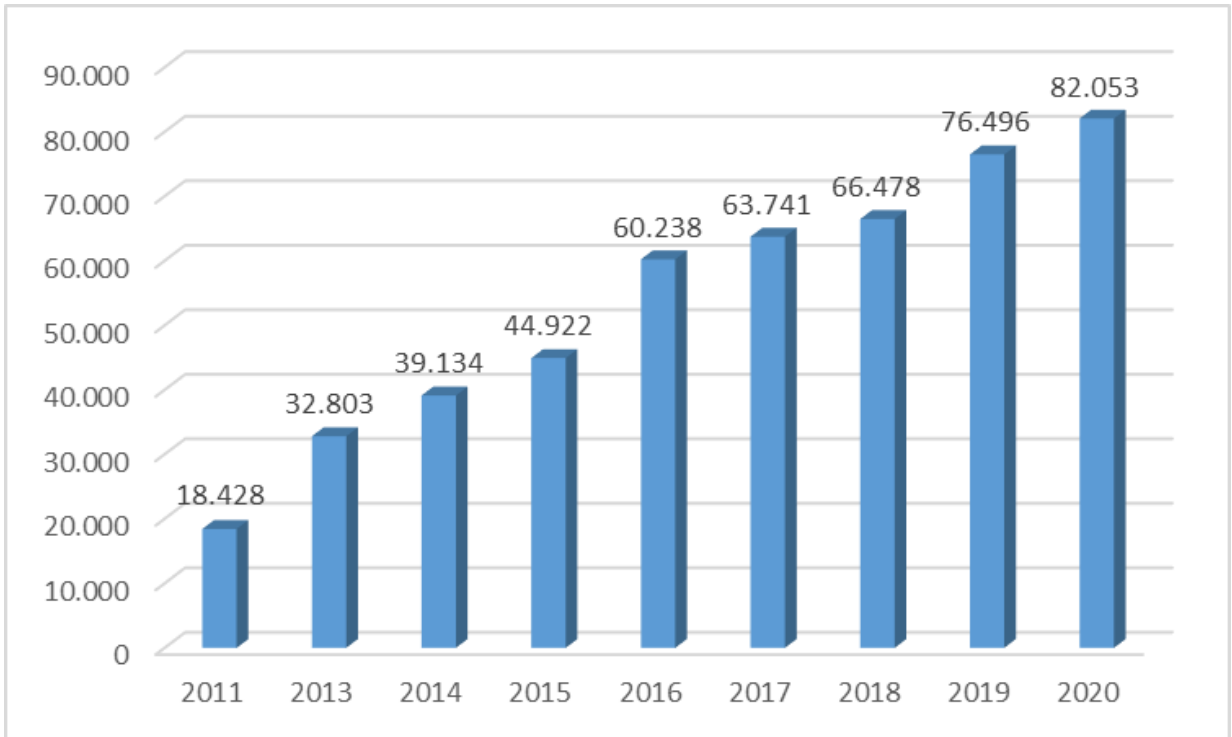

1- Atık Beyanında Bulunan Tesislerin Yıllara Göre Dağılımı

	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Atık Beyanında Bulunan Tesis Sayısı (adet)	18.428	32.803	39.134	44.922	60.233	63.741	66.478	76.496	82.053

Tablo 1. Atık Yönetim Uygulaması/ Atık Beyan Sistemini kullanarak beyan gerçekleştiren tesis sayısı (adet)

2020 yılında 82.053 adet tesis Atık Yönetim Uygulaması üzerinden Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanarak atık beyanında bulunmuştur (Şekil 1).

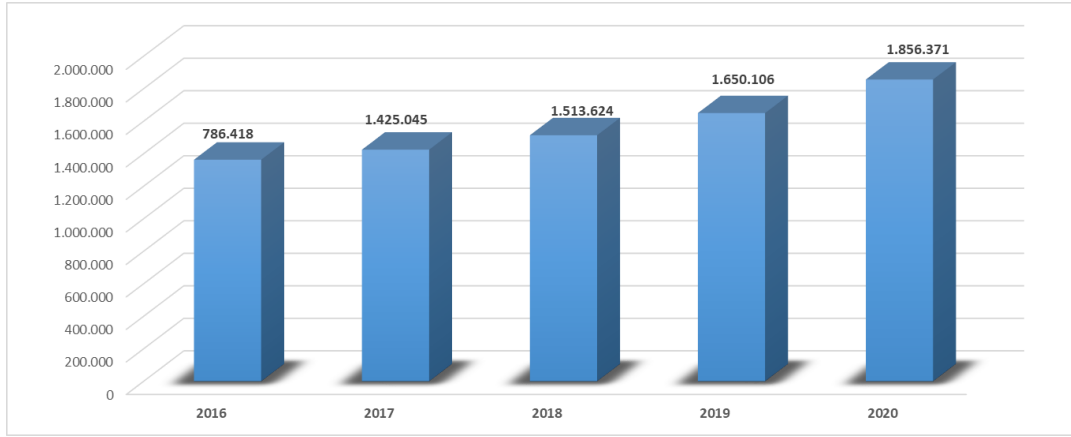

Şekil 1. Atık Yönetim Uygulaması/ Atık Beyan Sistemini kullanarak beyan gerçekleştiren tesis sayısı (adet)

2- Tehlikeli Atık Miktarlarının Yıllara Göre Dağılımı

	2016	2017	2018	2019	2020
Toplam Miktar (ton)	1.363.227	1.425.045	1.513.624	1.650.106	1.856.371

Tablo 2. 2016-2020 Yılları Arasında Tehlikeli Atık Miktarı (Ton)

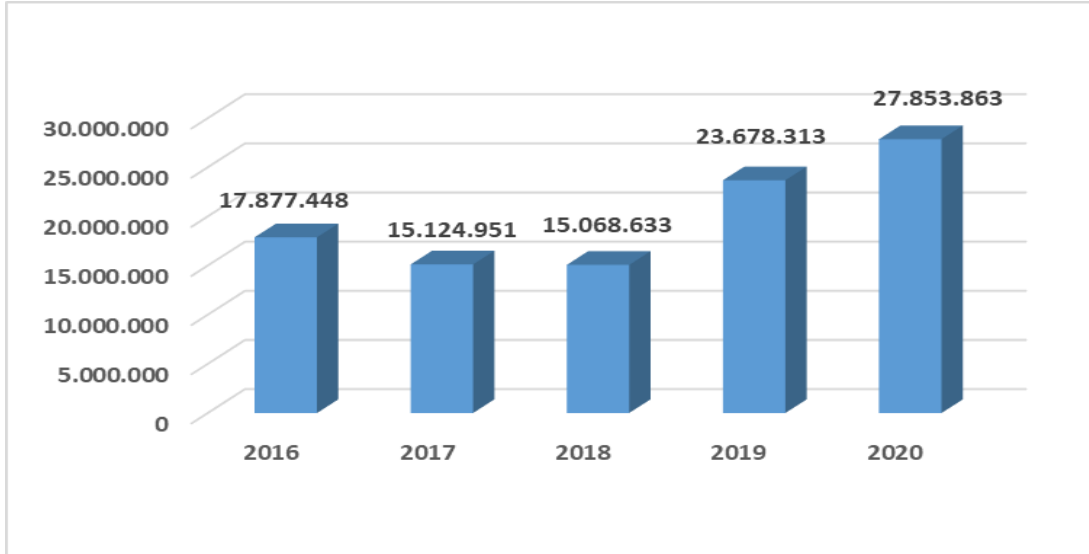

Şekil 2. 2016-2020 Yılları Arasında Tehlikeli Atık Miktarı (Ton)

3- Tehlikesiz Atık Miktarlarının Yıllara Göre Dağılımı

	2016	2017	2018	2019	2020
Toplam Miktar (ton)	17.877.448	15.124.951	15.068.633	23.678.313	27.853.863

Tablo 3. 2016-2020 Yılları Arasında Tehlikesiz Atık Miktarı (Ton)

Şekil 3. 2016-2020 Yılları Arasında Tehlikesiz Atık Miktarı (Ton)

4- Atık İşleme Yöntemine(*) Göre Atık Miktarı Türkiye Geneli Dağılımı

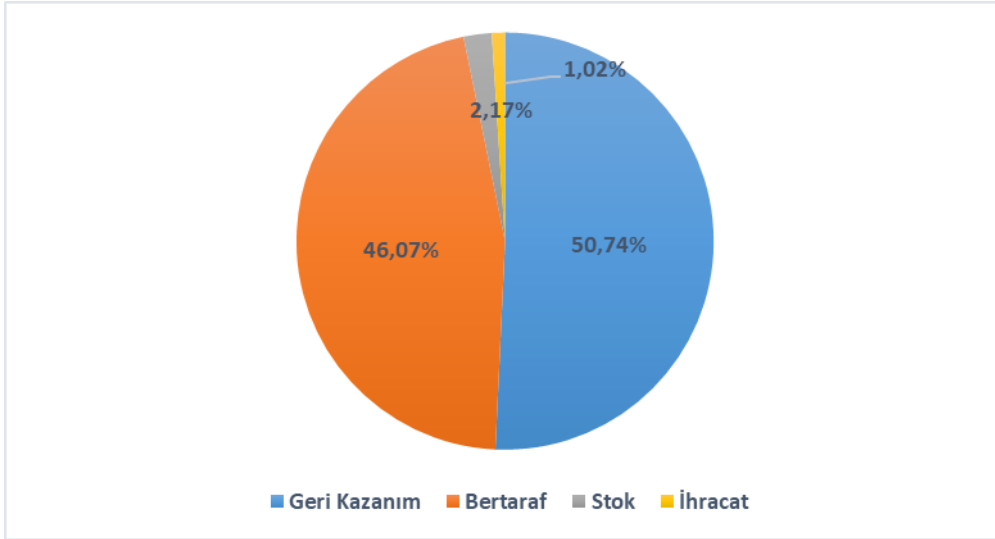
2020 yılında geri kazanım amacıyla atık işleme tesislerine gönderilen atık miktarı 15.074.363 ton, bertaraf edilmek üzere atık işleme tesisine gönderilen atık miktarı ise 13.686.550 ton olarak gerçekleşmiştir. Yıl sonu itibariyle tesiste stok olarak tutulan atık miktarı 645.949 ton, ihraç edilen atık miktarı ise 303.372 ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 4.)

Yıl	Geri Kazanım	Bertaraf	Stok	İhracat	Toplam (Ton)
2018	11.035.553	3.411.989	1.916.855	217.860	16.582.257
2019	12.605.373	7.981.748	4.601.820	139.478	25.328.419
2020	15.074.363	13.686.550	645.949	303.372	29.710.234

Tablo 4. Atık İşleme Yöntemine(*) Göre Atık Miktarı (Ton)

2020 yılında beyan edilen atığın %50,74'ü geri kazanılmak üzere atık işleme tesislerine gönderilirken %46,07'si bertaraf edilmek üzere sterilizasyon, düzenli depolama ve yakma tesislerine gönderilmiştir. Bununla birlikte %2,17'si stok, % 1,02'si ise ihracat olarak kaydedilmiştir (Şekil 4).

Şekil 4. 2020 Yılı Toplam Atık Miktarının Atık İşleme Yöntemine Göre Dağılımı (%)
(*)

Geri kazanım: AYY'de belirlenen geri kazanım yöntemlerinden birine tabi tutulmak üzere tesisten gönderilen tehlikeli atık miktarını,

Bertaraf: AYY'de belirlenen bertaraf yöntemlerinden birine tabi tutulmak üzere tesisten gönderilen tehlikeli atık miktarını,

Stok: Yıl sonu itibariyle tesiste stok olarak tutulan tehlikeli atık miktarını,

İhracat: İhraç kaydı ile tesisten gönderilen tehlikeli atık miktarını ifade etmektedir.

5- Tesislerin Faaliyet Alanları Doğrultusunda Atık Miktarları

TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda en çok atık oluşturan 10 sektör ve toplam atık miktarları aşağıdaki tabloda verilmektedir. Sektör bilgisi için NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflaması kullanılmıştır. En yüksek atık oluşumunun 10.818.037 ton ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü/elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımına ait olduğu görülmektedir.

ATIK İSTATİSTİKLERİ BÜLTENİ (2020)

Sıra No	NACE				Miktar (ton)
	Kısım	Kısım Başlık Tanımı	Bölüm Kodu	Bölüm Kodu Tanımı	
1	D	İmalat	35	Elektrik,gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı	10.818.037
2	C	İmalat	24	Ana metal sanayii	7.763.908
3	C	İmalat	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	1.902.217
4	C	İmalat	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	1.036.287
5	C	İmalat	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	989.407
6	C	İmalat	10	Gıda ürünlerinin imalatı	824.543
7	E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	37	Kanalizasyon	824.254
8	C	İmalat	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	782.822
9	C	İmalat	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	573.797
10	C	İmalat	25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	552.257

Tablo 5. Tesislerin Faaliyet Alanları Doğrultusunda Atık Miktarları (Ton)

6- Atık Kodlarına Göre Atık Miktarları

2020 yılında en çok beyanı gerçekleştirilen ilk 10 atık kodu ve miktarı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Burada, en yüksek miktar “Demir ve Çelik Endüstrisinden” kaynaklanan 100102 kodlu “Uçucu kömür külü”dür. Bunu sırası ile “Isıl İşlemlerden Kaynaklanan Atıklar” başlığı altında yer alan 100202 atık kodlu “ İşlenmemiş cüruf” 100107 kodlu “Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfürizasyon) çıkan kalsiyum bazlı çamur ” takip etmektedir. Atık kodu bazında en yüksek beyan gerçekleştirilen ilk 10 atık miktarı toplamı 20.333.351 ton olarak tespit edilmiştir.

Atık Kodu	Atık Kodu Tanımı	Atık Miktarı (ton)
100102	Uçucu kömür külü	5.577.581
100202	İşlenmemiş cüruf	4.410.935
100107	Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfürizasyon) çıkan kalsiyum bazlı çamur	3.368.672
100101	(100104’ün altındaki kazan ve tozu hariç) dip külü, cüruf ve kazan tozu	1.957.879
190814	19 08 13 dışındaki endüstriyel atıksuyun diğer yöntemlerle arıtılmasından kaynaklanan çamurlar	1.128.595
060315	Ağır metal içeren metal oksitler	1.103.104
120102	Demir metal toz ve parçacıklar	718.777
200140	Metaller	716.214
120101	Demir metal çapakları ve talaşları	711.521
190805	Kentsel atıksuyun arıtılmasından kaynaklanan çamurlar	683.073

Tablo 6. Atık Kodlarına Göre Atık Miktarları (Ton)

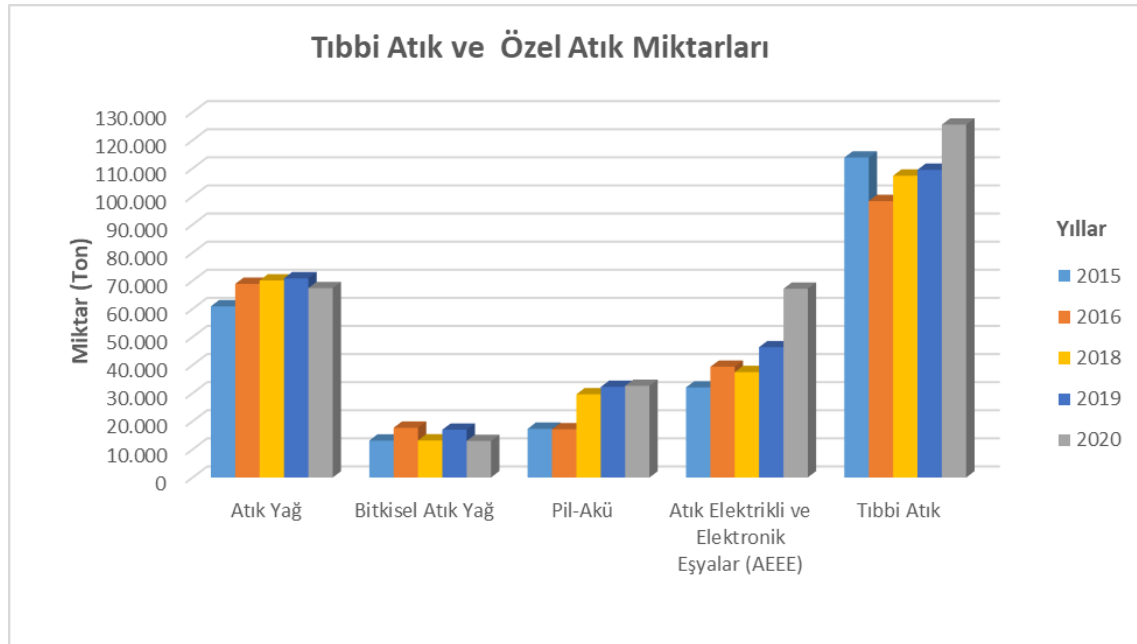

7- Özel Atık ve Tıbbi Atık İstatistikleri

2015, 2016, 2017, 2018, 2019 ve 2020 yıllarında Atık Beyan Sistemine beyan edilen atık yağ, bitkisel atık yağ, atık pil ve akümülatörler, atık elektrikli ve elektronik eşyalar ile tıbbi atık miktarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

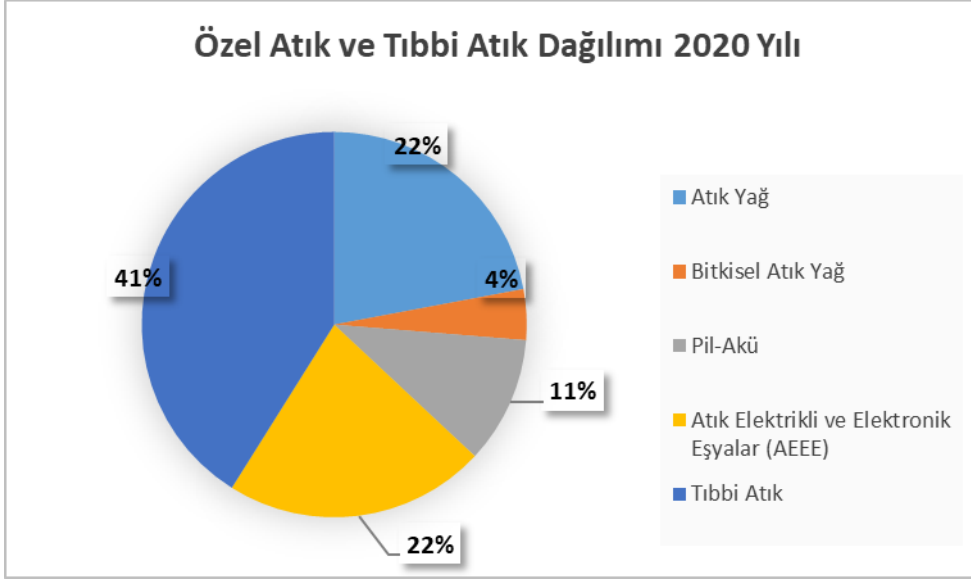
Yıllar	Miktar (ton)				
	Atık Yağ	Bitkisel Atık Yağ	Pil-Akü	Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)	Tıbbi Atık
2015	60.906	13.126	17.320	32.029	113.857
2016	68.895	17.693	17.155	39.394	98.376
2017	66.442	16.658	23.707	37.326	98.729
2018	70.130	13.170	29.598	37.517	107.400
2019	70.878	17.006	32.230	46.360	109.478
2020	67.379	13.008	32.601	67.153	125.566

Tablo 7. Özel Atık Ve Tıbbi Atık İstatistikleri Miktarları (Ton)

Şekil 5. Özel Atık Ve Tıbbi Atık İstatistikleri Miktarları (Ton)

2020 yılında beyan edilen atıklar içerisinde özel atık ve tıbbi atıkların dağılımını gösterir grafikler aşağıda yer almaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. 2020 Yılı Atık Grupları Bazında Dağılım (%)

Özel atık grubunda bulunan atık kodları:

- **Atık yağ grubundaki atık kodları:** 08 03 19 / 12 01 06 / 12 01 07 / 12 01 10 / 12 01 12 / 13 01 01 / 13 01 09 / 13 01 10 / 13 01 11 / 13 01 12 / 13 01 13 / 13 02 04 / 13 02 05 / 13 02 06 / 13 02 07 / 13 02 08 / 13 03 01 / 13 03 06 / 13 03 07 / 13 03 08 / 13 03 09 / 13 03 10 / 13 05 06 / 19 02 07 / 19 08 10
- **Bitkisel atık yağ grubundaki atık kodları:** 20 01 25 20 01 26
- **Pil ve Akümülatör grubundaki kodları:** 16 06 01 / 16 06 02 / 16 06 03 / 16 06 04 / 16 06 05 / 16 06 06 / 20 01 33 / 20 01 34
- **AEEE grubundaki atık kodları:** 16 02 11 / 16 02 13 / 16 02 14 / 16 02 15 / 20 01 23 / 20 01 35 / 20 01 36
- **Tıbbi atık grubundaki atık kodları:** 18 01 01 / 18 01 02 / 18 01 03 / 18 01 06 / 18 02 01 / 18 02 02 / 18 02 05

ATIK İSTATİSTİKLERİ BÜLTENİ (2020)

8- İller İtibariyle 2020 Yılı Atık Miktarları

İL	ATIK MİKTARI (Ton)	İL	ATIK MİKTARI (Ton)
ADANA	332.739	İZMİR	2.014.675
ADİYAMAN	11.640	KAHRAMANMARAŞ	95.470
AFYONKARAHİSAR	83.608	KARABÜK	94.560
AĞRI	1.089	KARAMAN	17.714
AKSARAY	71.313	KARS	867
AMASYA	11.353	KASTAMONU	21.423
ANKARA	4.386.880	KAYSERİ	120.474
ANTALYA	123.572	KIRIKKALE	22.927
ARDAHAN	147	KIRKLARELİ	334.837
ARTVİN	1.684	KİRŞEHİR	21.676
AYDIN	77.914	KİLİS	829
BALIKESİR	129.662	KOCAELİ	2.973.226
BARTIN	31.842	KONYA	134.338
BATMAN	8.968	KÜTAHYA	37.107
BAYBURT	166	MALATYA	9.501
BİLECİK	229.842	MANİSA	797.6143
BİNGÖL	1.953	MARDİN	4.683
BİTLİS	593	MERSİN	1.535.062
BOLU	45.657	MUĞLA	5.805.692
BURDUR	1.669	MUŞ	1.550
BURSA	1.228.377	NEVŞEHİR	23.658
ÇANAKKALE	677.135	NİĞDE	7.016
ÇANKIRI	15.783	ORDU	5.774
ÇORUM	12.405	OSMANİYE	607.659
DENİZLİ	139.613	RİZE	1.152
DİYARBAKIR	12.640	SAKARYA	252.558
DÜZCE	99.898	SAMSUN	133.1621
EDİRNE	61.842	SİİRT	1.096
ELAZIĞ	5.060	SİNOP	1.766
ERZİNCAN	4.782	SİVAS	8.558
ERZURUM	12.238	ŞANLIURFA	8.035
ESKİŞEHİR	277.091	ŞIRNAK	13.646
GAZİANTEP	283.291	TEKİRDAĞ	1.547.640
GİRESUN	1.618	TOKAT	6.839
GÜMÜŞHANE	689	TRABZON	5.932
HAKKARİ	571	TUNCELİ	336
HATAY	2.339.451	UŞAK	36.859
İĞDIR	334	VAN	2.537
ISPARTA	28.117	YALOVA	182.797
İSTANBUL	1.507.700	YOZGAT	9.595
		ZONGULDAK	548.217
GENEL TOPLAM= 29.710.234 ton			

Tablo 8. 2020 Yılı İl Atık Miktarları